

Factsheet onregelmatigheden en opnieuw afnemen examen op grond van artikel 43 Eindexamenbesluit in examenjaar 2017

In 2017 zijn door de Inspectie van het Onderwijs 1195 individuele examens en rekentoetsen geheel of gedeeltelijk ongeldig verklaard. Dit is een daling van 12% ten opzichte van vorig examenjaar toen 1370 keer examenwerk ongeldig werd verklaard. Op grond van artikel 43 Eindexamenbesluit zijn vanwege onregelmatigheden 1.195 individuele rekentoetsen en examens opnieuw afgelegd in een volgend tijdvak.

Er werd dit jaar wel iets vaker melding gemaakt bij de inspectie van onregelmatigheden bij de afname van eindexamens in het voortgezet onderwijs: 630 tegenover 607 in vorig examenjaar. Benadeelde leerlingen mochten het examen opnieuw maken. Ze hielden daarbij het recht op een herkansing. Overigens nemen scholen het overgrote deel van de circa 1,2 miljoen eindexamens op een zorgvuldige manier af.

De redenen om dit jaar 1.195 individuele examens ongeldig te verklaren waren verschillend, onder andere wegvallen van het internet, onwel geworden kandidaten, ICT - of andere technische problemen bij scholen, geen of juist verboden hulpmiddelen ontvangen. Voor 42 leerlingen is in examenjaar 2017 een examen geheel of gedeeltelijk ongeldig verklaard, vanwege onregelmatigheden door toedoen van een personeelslid. Het betrof hierbij voorzegen tijdens het examen of het aanbrengen van aanpassingen in de antwoorden nadat het examen was ingeleverd.

Uit de tabel hieronder mag geconcludeerd worden dat er dit examenjaar meer melding is gemaakt van onregelmatigheden, maar dat vooralsnog in totaal minder leerlingen gedupeerd zijn door deze onregelmatigheden.

	2013	2014	2015	2016	2017
Gemelde onregelmatigheden	-	-	-	607	630
Ongeldig verklaarde schriftelijke examens	105	223	240	316	246
Ongeldig verklaarde digitale vmbo-examens en CSPE-minitoets	85	1372 ¹	280	411	313
Ongeldig verklaarde rekentoetsen	230	95	330	616	595
Meldingen onregelmatigheid personeelslid	1	8	4	4	10
- waarvan vastgesteld	-	6	1	4	6
Aantal gedeeltelijk ongeldig verklaard examenwerk	-	123	7	22	41
Aantal geheel ongeldig verklaard examenwerk	-	1	-	1	1

(Tabel 1: totaal overzicht ongeldig verklaarde examenwerken en toetsen tussen 2013 en 2017)

¹ In 2014 betrof het overigens in 1133 gevallen, een fout met de rekenmachine in het flexibele examen Wiskunde bij vmbo-kaderberoepsgerichte leerweg. Wanneer we deze examens uitzonderen, betrof het in 2014 557 examens die opnieuw afgenomen zijn.

Hieronder volgt een verdere specificatie van de onregelmatigheden en de aantallen leerlingen die een examen opnieuw hebben afgelegd of waarvan een deel van het examen ongeldig is verklaard.

A. flexibele digitale examens en cspe minitoetsen vmbo-BB/KB/GT

In examenjaar 2017 zien we een daling van het aantal ongeldig verklaarde en opnieuw afgenomen flexibele digitale vmbo examens en centraal schriftelijk en praktische examens (cspe) ten opzichte van het examenjaar 2016. Dit aantal opnieuw afgenomen examens vloeide voort uit 131 meldingen van onregelmatigheden.

We zien dat het aantal ongeldig verklaarde digitale flexibele examens en minitoetsen bij het centraal schriftelijk en praktisch examen (cspe) in 2017 met 313 ca. 24% lager ligt dan in examenjaar 2016. Toen ging het om 411 ongeldig verklaarde flexibele digitale examens. De redenen om het examen opnieuw af te nemen zijn verschillend; voor iets meer dan een derde deel zijn deze redenen van technische aard. Dat is niet verwonderlijk, omdat de vmbo-b en vmbo-k flexibele examens digitaal worden afgenomen.

Reden	BB	KB	Totaal
Onrust	-	34	34
Technische problemen school	12	20	32
Internetstoring	28	-	28
BCLD problemen/ niet goed functioneren toetsenbord	5	23	28
Geen hulpmiddel ontvangen	16	11	27
Te weinig tijd	4	22	26
Technische problemen verklanking	11	11	22
Niet toegestaan hulpmiddel	9	-	9
Onwel	4	4	8
Technische geluidsproblemen	1	7	8
Defect vergrotingsfunctie	2	-	2
Vervroegd inleveren	2	-	2
Schoolexamens nog niet afgerond	2	-	2
Verkeerd niveau	-	1	1
Planningsfout	-	1	1
Totaal VMBO AVO	96	134	230

Tabel 2: aantal opnieuw af te nemen/ ongeldig verklaarde digitale vmbo examens AVO vakken

Reden	BB	KB	Totaal
Planningsfout	7	20	27
Te weinig tijd	1	15	16
Brandalarm	-	10	10
Technische problemen school/ICT	2	12	14
Onwel	3	-	3
Geen hulpmiddel ontvangen	4	1	5
Stroomstoring	4	-	4
Onrust	-	2	2
Vervroegd inleveren	-	2	2
Totaal CSPE/ Minitoets	21	62	83

Tabel 3: opnieuw af te nemen/ ongeldig verklaarde digitale vmbo mini toetsen en CSPE onderdelen

B. Rekentoets

In examenjaar 2017 heeft de inspectie 174 meldingen van onregelmatigheden bij de rekentoetsen ontvangen, waarbij 595 individueel gemaakte rekentoetsen door de inspectie ongeldig zijn verklaard.

Reden	2A	2F	3ER	3R	Totaal
Wegvallen internet	-	29	-	83	112
Verkeerde niveau	-	25	84	2	111
DDoS aanval	-	61	-	35	96
ICT problemen school	7	33	-	55	95
Storing Facet	-	-	-	54	54
Doorklikken deel 2	3	23	-	12	38
Blanco scherm	-	1	-	17	18
Verboden hulpmiddel zonder schuld	-	4	-	8	12
Geen faciliteit ontvangen	-	5	-	6	11
Verkeerde voorlichting	-	9	-	1	10
Verkeerde leerling	-	5	-	4	9
Per abuis vervroegd inleveren	-	6	1	1	8
Onwel/paniek	-	2	1	3	6
Onrust in zaal	-	1	-	4	5
Afwezig met reden	-	5	-	-	5
Te weinig tijd	-	-	-	4	4
Test	-	-	-	1	1
Totaal	10	209	86	290	595

Tabel 4: aantal opnieuw afgenomen/ ongeldig verklaarde rekentoetsen VO(per niveau en reden)

In 2016 en 2015 waren er respectievelijk 151 en 93 meldingen van onregelmatigheden bij de rekentoets, waarbij respectievelijk 616 (2016) en 330 (2015) rekentoetsen ongeldig zijn verklaard. Het aantal ongeldig verklaarde rekentoetsen in 2017 is hiermee vergelijkbaar met het aantal van vorig examenjaar.

De redenen om een rekentoets opnieuw af te laten nemen zijn voor ongeveer de helft van technische aard en voor de andere helft van niet-technische aard.

C. Papieren examens

Ook in examenjaar 2017 heeft er een substantieel aantal onregelmatigheden bij de afname van de centraal schriftelijke 'papieren' examens op scholen voor vmbo-t, havo en vwo plaatsgevonden. Hiervan is 318 maal melding gemaakt. Hierbij zijn 246 examenwerken ongeldig verklaard. (Stand per 13 juli 2017).

Dit aantal kan nog iets oplopen, omdat het 3e tijdvak (Staatsexamens) in augustus nog volgt en hier ook onregelmatigheden kunnen plaatsvinden. Het aantal ongeldig verklaringen tot 13 juli ligt met 246 in ieder geval lager dan bij het vorige examenjaar toen tot aan medio juli 316 examens ongeldig verklaard. .

Het betreft hier overigens niet het aantal meldingen van onregelmatigheden, maar het aantal gevallen dat examenkandidaten een examen daadwerkelijk opnieuw hebben afgelegd. als ware het de eerste maal. Sommige meldingen van onregelmatigheden betreffen namelijk meerdere kandidaten en niet iedere onregelmatigheid leidt per definitie tot ongeldigverklaring. Leerlingen mogen immers in de meeste gevallen afzonderlijk van elkaar de score afwachten om vervolgens te besluiten ze het werk 'ongeldig willen laten verklaren' en het een nieuw examen af te leggen als ware het de eerste keer.

Alleen in die gevallen dat kandidaten naar alle waarschijnlijkheid bevooroordeeld zijn, worden examens direct ongeldig verklaard. Hieronder volgt een overzicht van redenen waarom het centraal schriftelijk examen ongeldig verklaard en opnieuw afgelegd is of in het derde tijdvak wordt.

Reden	Aantal ongeldige schriftelijke examens
Onwel geworden tijdens examen	63
Erratum niet voorgelezen	43
Verboden hulpmiddel	28
Onrust in de zaal	15
Verkeerde tijdstip in examenplanning school	14
Persoonlijk omstandigheden	14
Verkeerde examen afgelegd	10
Aanpassingen in werk door toedoen personeelslid	9
Examenwerk per abuis buiten de zaal	9
Paniekaanval	8
Kandidaten te lang doorgewerkt	7
Ingeleverd examenwerk verdwenen	7
Geen hulpmiddel ontvangen	6
Verkeerde voorlichting rond herkansing	5
Overig	8
Totaal	246

Tabel 5: aantal opnieuw af te nemen/ ongeldig verklaarde schriftelijke examens 2017 tot 13 juli (per reden)

Circa 60% van de redenen dat examens ongeldig verklaard zijn, ligt binnen de invloedssfeer van de school. Anders gezegd: meer dan de helft van de ongeldig verklaringen had voorkomen kunnen worden als scholen hun procedures beter hadden gevolgd of scherper hadden geformuleerd. Overigens ligt het aantal ongeldig verklaarde examenwerken vanwege 'slordigheden' van de school wel lager dan vorig examenjaar. Toen had bijna 75% van de ongeldig verklaarde examenwerken door de school voorkomen kunnen worden.

D. Onregelmatigheden door personeelslid

Bij het examen van 2017 waren er tien meldingen van een redelijk vermoeden van onregelmatigheden door toedoen van een personeelslid. Deze tien meldingen betroffen alle 'papier' centraal examens. Het aantal meldingen ligt hoger dan in het vorige examenjaar (4 meldingen). In acht gevallen betrof het een melding van een 2^e corrector, die bij de correctie argwaan kreeg. In twee gevallen trok de schoolleiding van de school, waarvan het examenwerk afkomstig was, zelf aan de bel.

Van de tien meldingen is in zes gevallen door de inspectie daadwerkelijk vastgesteld dat er sprake was van onregelmatigheden. Bij deze zes casussen waren in totaal 42 leerlingen direct betrokken en is hun werk geheel of gedeeltelijk ongeldig verklaard.

Bij vijf casussen hebben in totaal 41 leerlingen 0 punten ontvangen voor de vragen, waarbij onregelmatigheden in de antwoorden zijn vastgesteld. Hierna is hun score opnieuw vastgesteld.

Deze 41 kandidaten hebben vervolgens de mogelijkheid gekregen om het werk na ontvangst van hun cijfer alsnog geheel ongeldig te laten verklaren. Vooralsnog weten we dat acht kandidaten hiervan gebruik hebben gemaakt.

Bij één casus is van één kandidaat het examen geheel ongeldig verklaard, omdat deze kandidaat tijdens de zitting hulp heeft ontvangen van een surveillant en niet vast te stellen was welke antwoorden het betrof.

In het geval van onregelmatigheden door een personeelslid is het aan het schoolbestuur om onderzoek te doen naar de toedracht en eventuele disciplinaire of arbeidsrechtelijke maatregelen te nemen.